

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

29. dubna 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Zemědělství a rybolov – Ekologická produkce a označování ekologických produktů – Nařízení (ES) č. 834/2007 – Článek 19 odst. 2 – Články 21 a 23 – Nařízení (ES) č. 889/2008 – Článek 27 odst. 1 – Článek 28 – Příloha IX bod 1.3 – Zpracování ekologických potravin – Složky zemědělského původu nezískané z ekologického zemědělství – Rasa *lithothamnium calcareum* – Prášek získaný z vyčištěných, rozemletých a vysušených usazenin této rasy – Kvalifikace – Použití v ekologických potravinách za účelem jejich obohacení vápníkem – Schválení – Podmínky“

Ve věci C-815/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud, Německo) ze dne 5. září 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 6. listopadu 2019, v řízení

Natumi GmbH

proti

Land Nordrhein-Westfalen,

za účasti:

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Prechal, předsedkyně senátu, N. Wahl, F. Biltgen (zpravodaj), L. S. Rossi a J. Passer, soudci,

generální advokát: J. Richard de la Tour,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Natumi GmbH C. Konnertz-Häußler, Rechtsanwältin,
- za Land Nordrhein-Westfalen A. Schinkem a J. Leyem, Rechtsanwälte,
- za řeckou vládu E. Tsaousi a A. Vasilopoulou, jako zmocněnkyněmi,

* Jednací jazyk: němčina.

- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s E. Damiani, avvocato dello Stato,
- za Evropskou komisi B. Hofstötterem a A. Dawesem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 9. prosince 2020,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu nařízení Komise (ES) č. 889/2008 ze dne 5. září 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu (Úř. věst. 2008, L 250, s. 1), ve znění prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/1584 ze dne 22. října 2018 (Úř. věst. 2018, L 264, s. 1) (dále jen „nařízení č. 889/2008“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Natumi GmbH a Land Nordrhein-Westfalen (spolková země Severní Porýní-Vestfálsko, Německo) ve věci používání složky nezískané z ekologického zemědělství při zpracování ekologické potraviny a používání výrazů odkazujících na ekologický způsob produkce při označování této potraviny.

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení (ES) č. 834/2007

- 3 Článek 14 nařízení Rady (ES) č. 834/2007 ze dne 28. června 2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení (EHS) č. 2092/91 (Úř. věst. 2007, L 189, s. 1), nadepsaný „Pravidla živočišné produkce“, v odst. 1 písm. d) bodu iv) stanoví:

„Kromě obecných pravidel zemědělské produkce stanovených v článku 11 se na živočišnou produkci vztahují tato pravidla:

[...]

d) pokud jde o krmivo:

[...]

- iv) jiné než ekologické krmné suroviny rostlinného původu, krmné suroviny živočišného a minerálního původu, doplňkové látky v krmivech, určité produkty používané ve výživě zvířat a čínidla se používají pouze v případě, že byly schváleny pro použití v ekologické produkci podle článku 16“.

- 4 Článek 16 tohoto nařízení, nadepsaný „Produkty a látky používané v zemědělství a kritéria pro jejich schválení“, stanoví:

„1. Komise postupem podle čl. 37 odst. 2 schválí pro použití v ekologické produkci a zařadí na omezený seznam produkty a látky, jež mohou být v ekologickém zemědělství použity pro tyto účely:

[...]

c) jako jiné než ekologické krmné suroviny rostlinného původu, krmné suroviny živočišného a minerálního původu a určité látky používané ve výživě zvířat;

[...]“

- 5 Článek 19 uvedeného nařízení, nadepsaný „Obecná pravidla produkce zpracovaných potravin“, stanoví:

„1. Příprava zpracovaných ekologických potravin je časově nebo prostorově oddělena od jiných než ekologických potravin.

2. Na složení zpracovaných ekologických potravin se vztahují tyto podmínky:

a) produkt je vyroben zejména ze složek zemědělského původu; [...]

b) lze použít pouze potravinářské přídatné látky, čínidla, látky určené k aromatizaci, vodu, sůl, látky pro přípravu mikroorganismů a enzymů, minerály, stopové prvky, vitamíny, aminokyseliny a další mikroživiny v potravinách pro zvláštní nutriční použití a pouze pokud byly schváleny pro použití v ekologické produkci podle článku 21;

c) jiné než ekologické zemědělské složky se mohou použít jen tehdy, pokud byly schváleny pro použití v ekologické produkci podle článku 21 nebo přechodně schváleny členským státem;

[...]“

- 6 Článek 21 nařízení č. 834/2007, nadepsaný „Kritéria použití některých produktů a látek při zpracování“, uvádí:

„1. Schválení produktů a látek pro použití v ekologické produkci a jejich zařazení na omezený seznam produktů a látek uvedených v čl. 19 odst. 2 písm. b) a c) podléhá cílům a zásadám stanoveným v hlavě II a následujícím kritériím, jež se hodnotí jako celek:

i) nejsou dostupné vhodné alternativy schválené podle této kapitoly,

ii) bez jejich použití není možné potraviny produkovat či skladovat či splnit dané stravovací požadavky stanovené na základě právních předpisů Společenství.

[...]

2. Komise postupem podle čl. 37 odst. 2 rozhoduje o schválení produktů a látek a jejich zařazení na omezený seznam podle odstavce 1 tohoto článku a stanoví konkrétní podmínky a omezení pro jejich použití a v případě potřeby rozhoduje o vyřazení produktů.

[...]“

- 7 Článek 23 tohoto nařízení, nadepsaný „Používání výrazů odkazujících na ekologickou produkci“, stanoví:

„1. Pro účely tohoto nařízení se má za to, že produkt [je] označen výrazy odkazujícími na ekologickou produkci, pokud se v jeho označení, propagačním materiálu nebo obchodních dokumentech on sám, jeho složky nebo krmné suroviny popisují výrazy, které naznačují kupujícímu, že produkt, jeho složky nebo krmné suroviny byly získány v souladu s pravidly stanovenými v tomto nařízení. Zejména výrazy uvedené na seznamu v příloze a jejich odvozeniny nebo zdrobněliny jako ‚bio‘ a ‚eko‘ mohou být samostatně nebo v kombinaci používány kdekoli ve Společenství a v kterémkoli jazyce Společenství při označování a propagaci produktu, který splňuje požadavky tohoto nařízení nebo požadavky z něj plynoucí.

Při označování a propagaci živých nebo nezpracovaných zemědělských produktů se mohou používat výrazy odkazující na ekologickou produkci, pouze pokud byly navíc všechny složky daného produktu rovněž získány v souladu s požadavky stanovenými v tomto nařízení.

2. Výrazy uvedené v odstavci 1 se nesmí používat nikde ve Společenství a v žádném jazyce Společenství při označování, propagaci či v obchodních dokladech produktu, který nesplňuje požadavky tohoto nařízení, s výjimkou případů, kdy se nevztahují na zemědělské produkty určené ke spotřebě jako potraviny nebo krmivo nebo kdy zjevně nesouvisejí s ekologickou produkcí.

Kromě toho se při označování a propagaci nesmí použít žádné výrazy, včetně výrazů použitých v ochranných známkách, ani postupy, které by mohly uvést spotřebitele nebo uživatele v omyl tím, že by naznačovaly, že produkt nebo jeho složky splňují požadavky tohoto nařízení.

[...]

4. Pokud jde o zpracované potraviny, mohou být výrazy uvedené v odstavci 1 použity

a) v obchodním označení, za podmínky, že:

- i) zpracovaná potravina splňuje ustanovení článku 19,
- ii) alespoň 95 % hmotnostních jeho složek zemědělského původu je ekologických;

b) pouze v seznamu složek, a to za podmínky, že je potravina v souladu čl. 19 odst. 1, čl. 19 odst. 2 písm. a), čl. 19 odst. 2 písm. b) a čl. 19 odst. 2 písm. d);

[...]“

Nařízení č. 889/2008

- 8 Článek 1 odst. 1 nařízení č. 889/2008, nadepsaný „Předmět a oblast působnosti“, stanoví:

„Toto nařízení stanoví zvláštní pravidla ekologické produkce, označování a kontroly, pokud jde o produkty uvedené v čl. 1 odst. 2 nařízení (ES) č. 834/2007.“

- 9 Článek 22 nařízení č. 889/2008, nadepsaný „Použití určitých produktů a látek v krmivech“, stanoví:

„Pro účely čl. 14 odst. 1 písm. d) bodu iv) nařízení (ES) č. 834/2007 lze při zpracování ekologických krmiv a krmení ekologicky chovaných zvířat používat pouze tyto látky:

a) jiné než ekologické krmné suroviny rostlinného nebo živočišného původu nebo jiné krmné suroviny, které jsou uvedeny v příloze V oddílu 2, za předpokladu, že:

- i) jsou vyprodukované nebo připravené bez chemických rozpouštědel a

ii) jsou splněna omezení uvedená v článku 43 nebo čl. 47 písm. c);

[...]

c) ekologické krmné suroviny živočišného původu;

d) krmné suroviny minerálního původu, které jsou uvedeny v příloze V oddílu 1;

[...]“

10 Článek 27 nařízení č. 889/2008, nadepsaný „Použití některých produktů a látek při zpracování potravin“, v odstavci 1 stanoví:

„Pro účely čl. 19 odst. 2 písm. b) nařízení (ES) č. 834/2007 lze při zpracování ekologických potravin s výjimkou produktů odvětví vína, na které se vztahují ustanovení kapitoly 3a, používat pouze tyto látky:

a) látky uvedené v příloze VIII tohoto nařízení;

[...]

f) minerály (včetně stopových prvků), vitaminy, aminokyseliny a mikroživiny, a to za předpokladu, že:

- i) jejich použití v potravinách určených k běžné spotřebě je ‚výslovně právně požadováno‘, čímž se rozumí výslovně požadováno v ustanoveních práva Unie nebo ustanoveních vnitrostátních právních předpisů slučitelných s právem Unie, na základě kterých nesmějí být dané potraviny v žádném případě uváděny na trh jako potraviny určené k běžné spotřebě, jestliže neobsahují jako přídatné látky dané minerály, vitamíny, aminokyseliny nebo mikroživiny; nebo
- ii) pokud jde o potraviny uváděné na trh jako potraviny se zvláštními charakteristickými rysy nebo účinky v souvislosti se zdravím či výživou nebo v souvislosti s potřebami zvláštních skupin spotřebitelů:

- v produktech podle čl. 1 odst. 1 písm. a) a b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 609/2013 [ze dne 12. června 2013 o potravinách určených pro kojence a malé děti, potravinách pro zvláštní lékařské účely a náhradě celodenní stravy pro regulaci hmotnosti a o zrušení směrnice Rady 92/52/EHS, směrnic Komise 96/8/ES, 1999/21/ES, 2006/125/ES a 2006/141/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/39/ES a nařízení Komise (ES) č. 41/2009 a (ES) č. 953/2009 (Úř. věst. 2013, L 181, s. 35)] je jejich použití povoleno uvedeným nařízením a akty přijatými ohledně těchto produktů na základě čl. 11 odst. 1 uvedeného nařízení,
- v produktech upravených směrnicí Komise 2006/125/ES [ze dne 5. prosince 2006 o obilných a ostatních příkrmech pro kojence a malé děti (Úř. věst. 2006, L 339, s. 16)] je jejich použití povoleno uvedenou směrnicí nebo
- v produktech upravených směrnicí Komise 2006/141/ES [ze dne 22. prosince 2006 o počáteční a pokračovací kojenecké výživě a o změně směrnice 1999/21/ES (Úř. věst. 2006, L 401, s. 1)] je jejich použití povoleno uvedenou směrnicí.“

11 Článek 28 nařízení č. 889/2008, nadepsaný „Používání některých složek zemědělského původu nezískaných z ekologického zemědělství při zpracování potravin“, stanoví:

„Pro účely čl. 19 odst. 2 písm. c) nařízení (ES) č. 834/2007 lze při zpracování ekologických potravin používat zemědělské složky nezískané z ekologického zemědělství, které jsou uvedeny v příloze IX tohoto nařízení.“

- 12 Příloha V nařízení č. 889/2008, nadepsaná „Krmné suroviny podle čl. 22 písm. d), čl. 24 odst. 2 a čl. 25 m odst. 1“, uvádí v bodě 1 krmné suroviny minerálního původu, mezi kterými je uvedena zejména „Maërl“ a „Lithothamnium [lithothamn]“.
- 13 Příloha VIII tohoto nařízení, nadepsaná „Určité produkty a látky používané při výrobě zpracovaných ekologických potravin, kvasinek a kvasničných produktů uvedené v čl. 27 odst. 1 písm. a) a čl. 27a písm. a)“, v oddíle A nadepsaném „Potravinářské přídatné látky včetně nosičů“, stanoví, že „uhličitan vápenatý nesmí být použit k barvení nebo k obohacování výrobků vápníkem“.
- 14 Příloha IX uvedeného nařízení, nadepsaná „Složky zemědělského původu, které nebyly vyprodukovány ekologicky a které jsou uvedeny v čl. 28“, stanoví:

„Nezpracované rostlinné produkty, jakož i produkty, které z nich byly získány zpracováním

1.1 Jedlé plody, ořechy a semena:

[...]

1.2 Jedlé koření a byliny:

[...]

1.3 Různé:

řasy, včetně mořských, povolené v potravinářských přípravcích z konvenční produkce

[...]“

Nařízení (ES) č. 1925/2006

- 15 Příloha I nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1925/2006 ze dne 20. prosince 2006 o přidávání vitaminů a minerálních látek a některých dalších látek do potravin (Úř. věst. 2006, L 404, s. 26), nadepsaná „Vitamíny a minerální látky, které mohou být přidávány do potravin“, uvádí mezi „minerálními látkami“ „vápník“.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 16 Společnost Natumi je výrobcem sójových a rýžových nápojů, které uvádí na trh jako balené výrobky. Do svých výrobků přidává *Lithothamnium calcareum*, červenou korálovou řasu v podobě prášku získaného z vyčištěných, rozemletých a vysušených usazenin této odumřelé řasy. Tato mořská řasa obsahuje především uhličitan vápenatý a uhličitan hořečnatý.
- 17 Společnost Natumi uvádí na trh mimo jiné nápoj s názvem „Soja-Drink-Calcium“, který je označen jako „bio“ a jeho označení obsahuje následující údaje: „vápník“, „s mořskou řasou bohatou na vápník“ a „s kvalitním vápníkem z mořské řasy Lithothamnium“.
- 18 Od roku 2005 spolková země Severní Porýní-Vestfálsko upozorňovala společnost Natumi, že používání uhličitanu vápenatého jako minerálu pro obohacování vápníkem je u ekologických produktů zakázáno, a to i v případě, kdy je obohacování prováděno přidáním řas, a dále, že je zakázáno na takovýchto produktech uvádět upozornění týkající se vápníku.

- 19 Vzhledem k tomu, že spolková země Severní Porýní-Vestfálsko zahájila řízení o uložení peněžité sankce proti společnosti Natumi, tato společnost tento postup napadla žalobou podanou dne 14. července 2005 k Verwaltungsgericht Düsseldorf (správní soud v Düsseldorfu, Německo), která byla zamítnuta.
- 20 Společnost Natumi podala proti rozhodnutí uvedeného soudu odvolání k Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Vrchní správní soud spolkové země Severní Porýní-Vestfálsko, Německo). Na základě návrhu účastníků původního řízení bylo řízení přerušeno do přijetí nařízení č. 834/2007, kterým bylo zrušeno nařízení Rady (EHS) č. 2092/91 ze dne 24. června 1991 o ekologickém zemědělství a k němu se vztahujícím označování zemědělských produktů a potravin (Úř. věst. 1991, L 198, s. 1; Zvl. vyd. 15/02, s. 39).
- 21 Rozhodnutím ze dne 19. května 2016 uvedený soud zamítl odvolání podané společností Natumi s odůvodněním, že podle nařízení č. 889/2008 není přidávání řasy *Lithothamnium calcareum* do ekologických potravin přípustné. Podle uvedeného soudu se bod 1.3 přílohy IX tohoto nařízení vztahuje pouze na jedlé potravinové řasy a pouze tyto řasy se tedy podle článku 28 tohoto nařízení mohou používat při zpracování ekologických potravin. Ačkoli se v těchto ustanoveních výslovně neuvádí, že řasy musí být jedlé, je takovýto výklad potvrzen skutečností, že ostatní látky uvedené v bodech 1.1 a 1.2 této přílohy IX musí být jedlé, stejně jako řasy uvedené v čl. 13 odst. 1 písm. a) nařízení č. 834/2007. Řasa *Lithothamnium calcareum* přitom jedlá není, a to z důvodu charakteristického ukládání vápníku do jejích buněčných stěn. Uvedený soud měl za to, že usazeniny řasy *Lithothamnium calcareum* v každém případě nepředstavují složky zemědělského původu, které by spadaly pod bod 1.3 přílohy IX nařízení č. 889/2008, nýbrž minerální látky, jejichž přidávání do ekologických produktů není v zásadě povoleno.
- 22 Společnost Natumi podala proti rozhodnutí odvolacího soudu opravný prostředek „Revision“ k Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud, Německo).
- 23 Předkládající soud má za to, že výsledek sporu v původním řízení závisí zaprvé na tom, zda nařízení č. 889/2008 umožňuje používání řasy *Lithothamnium calcareum* jako složky při přípravě ekologických potravin.
- 24 V této souvislosti uvádí, že čl. 19 odst. 2 nařízení č. 834/2007 rozlišuje zejména mezi používáním minerálů a používáním jiných než ekologických zemědělských složek, a že nařízení č. 889/2008, kterým se provádí nařízení č. 834/2007, stanoví ve svých člancích 27 a 28 odlišné povolovací režimy pro tyto dvě kategorie.
- 25 Podle čl. 27 odst. 1 písm. f) nařízení č. 889/2008 lze totiž minerály v zásadě používat pouze v případě, že jejich použití v potravinách určených k běžné spotřebě je výslovně právně požadováno. Složky zemědělského původu nezískané z ekologického zemědělství lze podle článku 28 tohoto nařízení používat v ekologických potravinách pouze tehdy, pokud jsou uvedeny v užším seznamu, který je uveden v příloze IX uvedeného nařízení. Bod 1.3 této přílohy přitom uvádí: „řasy, včetně mořských, povolené v potravinářských přípravcích z konvenční produkce“.
- 26 Podle předkládajícího soudu příloha IX bod 1.3 nařízení č. 889/2008 neobsahuje žádné omezení, které by se týkalo jedlé povahy řas. Jedlá proto nemusí být samotná řasa, nýbrž složka, která se používá při výrobě potravin, jako například prášek z řas. Tento výklad potvrzuje dopis Komise ze dne 30. března 2015, který předložila společnost Natumi, v němž tento orgán potvrdil, že řasa *Lithothamnium calcareum* spadá pod bod 1.3 přílohy IX.
- 27 Předkládající soud dodává, že je pravda, že skutečnost, že „Lithothamnium [lithothamn]“ je uveden jako surovina minerálního původu v příloze V nařízení č. 889/2008, která se týká krmných surovin, a že neexistence kategorie odpovídající „Lithothamnium [lithothamn]“ v příloze IX tohoto nařízení svědčí ve prospěch klasifikace této řasy, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, jako minerálu. Pokud se však řasa, jejíž sběr probíhá v době, kdy je živá, považuje za složku zemědělského původu, bez ohledu

na její obsah vápníku, v zásadě by to mělo platit i pro odumřelou řasu, protože není prokázáno, že k vápenatění dochází až po odumření řasy. Kromě toho klasifikace „*Lithothamnium* [lithothamn]“ v příloze V nařízení č. 889/2008 jako suroviny minerálního původu není relevantní pro režim schvalování potravin, protože článek 19 nařízení č. 834/2007, který se použije na klasifikaci těchto potravin, v zásadě nepovoluje minerály.

- 28 Předkládající soud kromě toho uvádí, že ačkoli si unijní normotvůrce byl vědom vysokého obsahu vápníku v řase *Lithothamnium calcareum*, jak vyplývá z pravidel týkajících se krmiv stanovených nařízením č. 889/2008, bod 1.3 přílohy IX nařízení č. 889/2008 uvádí řasy, aniž by tato řasa byla zvlášť vyloučena.
- 29 V důsledku toho je používání řasy *Lithothamnium calcareum* a zejména prášku získaného z vyčištěných, vysušených a rozemletých usazenin této odumřelé řasy podle čl. 19 odst. 2 písm. c) nařízení č. 834/2007 ve spojení s článkem 28 a bodem 1.3 přílohy IX nařízení č. 889/2008 povoleno.
- 30 Předkládající soud si však klade otázku, zda a v jakém rozsahu řasy a zejména řasa *Lithothamnium calcareum* splňují podmínky uvedené v čl. 21 odst. 1 písm. ii) nařízení č. 834/2007 pro to, aby jejich používání mohlo být schváleno podle čl. 19 odst. 2 tohoto nařízení. Není totiž zřejmé, že bez použití této řasy by nebylo možné potraviny produkovat či skladovat či splnit stravovací požadavky stanovené na základě unijního práva.
- 31 Předkládající soud si zadruhé klade otázku, zda označení produktu obsahujícího takovou složku, jako je řasa, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, může zahrnovat odkaz na vápník, který je minerálem.
- 32 Předkládající soud má za to, že podle článku 23 nařízení č. 834/2007 je zakázáno odkazovat na vápník na obalu nebo v názvu ekologického nápoje a že by v zásadě jakýkoli odkaz na minerál, jako je vápník, mohl být s ohledem na čl. 19 odst. 2 písm. b) nařízení č. 834/2007 ve spojení s čl. 27 odst. 1 písm. f) nařízení č. 889/2008, který podmiňuje používání minerálů přísným podmínkám, považován za klamavý. Předkládající soud má nicméně za to, že tomu tak není tehdy, pokud tento vápník pochází ze složky, která má, je-li její používání povoleno, přirozeně vysoký obsah vápníku.
- 33 Za těchto podmínek se Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být článek 28 ve spojení s bodem 1.3 přílohy IX nařízení č. 889/2008 vykládán v tom smyslu, že při zpracování ekologických potravin může být jako složka používána řasa *Lithothamnium calcareum*?

2) V případě kladné odpovědi na první otázku, je povolené i používání odumřelých řas?

3) V případě kladné odpovědi i na druhou otázku, může být pro produkt, jehož složkou je (odumřelá) řasa *Lithothamnium calcareum* a který nese označení ‚bio‘, používáno označení ‚s vápníkem‘, ‚s mořskou řasou bohatou na vápník‘ nebo ‚s kvalitním vápníkem z mořské řasy lithothamnium [lithothamn]‘?

K předběžným otázkám

K první a druhé otázce

- 34 Podstatou první a druhé otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda nařízení č. 889/2008 musí být vykládáno v tom smyslu, že používání prášku získaného z vyčištěných, vysušených a rozemletých usazenin řasy *Lithothamnium calcareum* jako složky zemědělského původu nezískané

z ekologického zemědělství ve smyslu článku 28 tohoto nařízení je povoleno při zpracování takových ekologických potravin, jako jsou ekologické nápoje na bázi rýže a sóji, za účelem jejich obohacení o vápník.

- 35 V této souvislosti je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je pro výklad ustanovení unijního práva třeba zohlednit nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí (rozsudek ze dne 19. září 2018, González Castro, C-41/17, EU:C:2018:736, bod 39 a citovaná judikatura).
- 36 Pokud jde o znění ustanovení, o které se jedná ve věci v původním řízení, z článku 28 nařízení č. 889/2008 vyplývá, že pro účely čl. 19 odst. 2 písm. c) nařízení č. 834/2007 lze při zpracování ekologických potravin používat zemědělské složky nezískané z ekologického zemědělství, které jsou uvedeny v příloze IX nařízení č. 889/2008.
- 37 Příloha IX nařízení č. 889/2008 stanoví v bodě 1 seznam „Nezpracovaných rostlinných produktů, jakož i produktů, které z nich byly získány zpracováním“, mezi nimiž jsou v bodě 1.1 uvedeny „Jedlé plody, ořechy a semena“, v bodě 1.2 „Jedlé koření a byliny“ a v bodě 1.3, který je nadepsán „Různé“, „řasy, včetně mořských, povolené v potravinářských přípravcích z konvenční produkce“.
- 38 Je třeba přitakat předkládajícímu soudu v tom, že vzhledem k tomu, že unijní normotvůrce výslovně uvedl, pokud jde o body 1.1 a 1.2 této přílohy IX, že produkty, které jsou v nich uvedeny, musí být jedlé, aniž by toto upřesnění uvedl v bodě 1.3 uvedené přílohy, potvrzuje neexistence takového upřesnění, že rozsah působnosti tohoto ustanovení není omezen pouze na jedlé řasy jako takové.
- 39 Bod 1.3 přílohy IX nařízení č. 889/2008 tedy musí být chápán tak, že se vztahuje na všechny řasy, včetně mořských, přičemž jediná stanovená podmínka spočívá v tom, aby jejich používání při přípravě potravinářských přípravků z konvenční produkce bylo povoleno.
- 40 V projednávaném případě je nesporné, že řasa *Lithothamnium calcareum* je mořskou řasou a že její používání je při přípravě potravinářských přípravků z konvenční produkce povoleno.
- 41 V důsledku toho musí být tato řasa považována za nezpracovaný rostlinný produkt ve smyslu bodu 1.3 přílohy IX nařízení č. 889/2008.
- 42 Z toho vyplývá, že prášek získaný z vyčištěných, vysušených a rozemletých usazenin řasy *Lithothamnium calcareum* představuje produkt získaný z rostlinného produktu zpracováním, který spadá pod bod 1.3 přílohy IX nařízení č. 889/2008 a musí být považován za složku zemědělského původu nezískanou z ekologického zemědělství ve smyslu článku 28 tohoto nařízení.
- 43 Toto konstatování nemůže být zpochybněno okolností, které se dovolává spolková země Severní Porýní-Vestfálsko, podle níž bod 1 přílohy V nařízení č. 889/2008, který v souladu s článkem 22 tohoto nařízení stanoví užší seznam jiných než ekologických krmných surovin rostlinného, živočišného nebo minerálního původu, které mohou být použity v rámci ekologické produkce podle čl. 14 odst. 1 písm. d) bodu iv) a článku 16 nařízení č. 834/2007, výslovně zařazuje „Lithothamnium [lithothamn]“ a „Maërl“, jinými slovy řasu *Lithothamnium calcareum*, mezi „krmné suroviny minerálního původu“.
- 44 Tato klasifikace je totiž specifická pro krmiva a liší se od klasifikace platné pro potraviny, na které se vztahují tato nařízení. Jak uvedl generální advokát v bodech 78 a 79 svého stanoviska, tuto klasifikaci krmiv je možné vysvětlit tím, že v rámci právní úpravy týkající se krmiv stanovené unijním právem je řasa *Lithothamnium calcareum* posuzována z hlediska své nutriční hodnoty.

- 45 Kromě toho je třeba připomenout, že pokud jde o zpracované biologické potraviny, nařízení č. 834/2007 ve svém čl. 19 odst. 2 písm. b) a c), jakož i v článku 21 stanoví odlišné schvalovací režimy podle toho, zda se v případě použitých produktů nebo látek jedná o jiné než ekologické zemědělské složky, které jsou uvedeny v omezeném seznamu vytvořeném Komisí, který je uveden v článku 28 nařízení č. 889/2008, jakož i v příloze IX tohoto nařízení, nebo o potravinářské přídatné látky, činidla, látky určené k aromatizaci, vodu, sůl, látky pro přípravu mikroorganismů a enzymů, minerály, stopové prvky, vitamíny, aminokyseliny a další mikroživiny uvedené na omezeném seznamu rovněž vytvořeném Komisí, který je uveden v čl. 27 odst. 1, jakož i v příloze VIII nařízení č. 889/2008.
- 46 V důsledku toho klasifikace produktu jako složky zemědělského původu nezískané z ekologického zemědělství ve smyslu článku 28 a přílohy IX nařízení č. 889/2008 nebo jako minerálu ve smyslu čl. 27 odst. 1 a přílohy VIII tohoto nařízení není podmíněna nutričním přínosem tohoto produktu nýbrž zařazením do omezeného seznamu, který je uveden v těchto ustanoveních.
- 47 V projednávaném případě ani znění čl. 27 odst. 1 nařízení č. 889/2008, ani znění jeho přílohy VIII řasu *Lithothamnium calcareum* neuvádí, tuto řasu proto nelze *prima facie* považovat za minerál ve smyslu těchto ustanovení.
- 48 Pokud jde o kontext, do něhož je toto ustanovení zasazeno, je třeba připomenout, že článek 28 nařízení č. 889/2008 a jeho příloha IX provádí čl. 19 odst. 2 písm. c) nařízení č. 834/2007.
- 49 Článek 19 nařízení č. 834/2007, který stanoví pravidla pro produkci zpracovaných potravin, totiž ve svém odstavci 2 písm. c) umožňuje přidávání jiných než ekologických zemědělských složek pouze tehdy, pokud byly předem schváleny pro použití v ekologické produkci podle článku 21 tohoto nařízení.
- 50 Článek 21 nařízení č. 834/2007 v této souvislosti stanoví kritéria pro schvalování použití těchto produktů a látek a pověřuje Komisi, aby v rámci těchto kritérií vypracovala omezený seznam, v němž budou tyto produkty a látky uvedeny.
- 51 Na základě tohoto článku 21 Komise v článku 28 a v příloze IX nařízení č. 889/2008 stanovila omezený seznam složek zemědělského původu nezískaných z ekologického zemědělství, které mohou být používány při zpracování ekologických potravin pro účely čl. 19 odst. 2 písm. c) nařízení č. 834/2007.
- 52 Z judikatury Soudního dvora přitom vyplývá, že prováděcí nařízení musí být vykládáno pokud možno tak, aby bylo slučitelné s ustanoveními základního nařízení (rozsudek ze dne 19. července 2012, Pie Optiek, C-376/11, EU:C:2012:502, bod 34 a citovaná judikatura).
- 53 V důsledku toho musí být článek 28 nařízení č. 889/2008 a jeho příloha IX vykládán v souladu s článkem 21 nařízení č. 834/2007.
- 54 Z toho vyplývá, jak zdůraznil generální advokát v bodě 67 svého stanoviska, že složky zemědělského původu nezískané z ekologického zemědělství zařazené do omezeného seznamu, který je uveden v příloze IX nařízení č. 889/2008, mohou být používány v ekologické potravině pouze tehdy, pokud splňují kritéria stanovená v článku 21 nařízení č. 834/2007.
- 55 Podle těchto kritérií, která jsou uvedena v čl. 21 odst. 1 prvním pododstavci bodech i) a ii) nařízení č. 834/2007, je použití produktu nebo látky podmíněno jednak tím, že není dostupná vhodná alternativa schválená podle kapitoly 4 hlavy III tohoto nařízení, jejíž součástí je toto ustanovení, a jednak podmínkou, že bez použití tohoto produktu nebo této látky není možné potraviny produkovat či skladovat či splnit stravovací požadavky stanovené na základě unijních právních předpisů.

- 56 V důsledku toho je třeba ověřit, zda používání prášku získaného z vyčištěných, vysušených a rozemletých usazenin řasy *Lithothamnium calcareum* v takových ekologických potravinách, jako jsou ekologické nápoje na bázi rýže a sóji, o které se jedná ve věci v původním řízení, jako složky zemědělského původu nezískané z ekologického zemědělství ve smyslu článku 28 nařízení č. 889/2008, za účelem jejich obohacení o vápník, splňuje tato kritéria.
- 57 Pokud jde o první z těchto kritérií, nezdá se, s výhradou ověření předkládajícím soudem, že by podle článků 19 a 21 tohoto nařízení byla povolena jiná řešení. Toto kritérium tedy musí být považováno za splněné.
- 58 Pokud jde o druhé z uvedených kritérií, nezdá se, rovněž s výhradou ověření předkládajícím soudem, že by přidávání prášku získaného z vyčištěných, vysušených a rozemletých usazenin řasy *Lithothamnium calcareum* za účelem obohacení takových ekologických potravin, jako jsou ekologické nápoje na bázi rýže a sóji, o které se jedná ve věci v původním řízení, bylo nezbytné pro produkci nebo skladování těchto potravin nebo pro splnění stravovacích požadavků stanovených na základě unijních právních předpisů. V důsledku toho je třeba mít za to, že toto kritérium není v projednávaném případě splněno.
- 59 Z toho vyplývá, že článek 28 a příloha IX nařízení č. 889/2008 ve spojení s článkem 21 nařízení č. 834/2007, musí být vykládány v tom smyslu, že brání používání prášku získaného z vyčištěných, vysušených a rozemletých usazenin řasy *Lithothamnium calcareum* jako složky zemědělského původu nezískané z ekologického zemědělství při zpracování takových ekologických potravin, jako jsou biologické nápoje na bázi rýže a sóji, o které se jedná ve věci v původním řízení, za účelem jejich obohacení o vápník.
- 60 Tento výklad potvrzují cíle sledované právní úpravou dotčenou ve věci v původním řízení.
- 61 Podle čl. 1 odst. 1 nařízení č. 889/2008 je cílem tohoto nařízení stanovit prováděcí pravidla k nařízení č. 834/2007.
- 62 Nařízení č. 834/2007 stanoví striktní pravidla, pokud jde o přidávání minerálů při produkci ekologických potravin, a jeho čl. 19 odst. 2 písm. b) stanoví, že minerály mohou být v potravinách použity pouze tehdy, pokud byly předem schváleny pro použití v ekologické produkci podle článku 21 tohoto nařízení.
- 63 Podle přílohy I nařízení č. 1925/2006 o přidávání vitaminů a minerálních látek a některých dalších látek do potravin je přitom vápník minerálem.
- 64 Na základě článku 21 nařízení č. 834/2007 Komise v článku 27 a v části A přílohy VIII nařízení č. 889/2008 stanovila omezený seznam látek, které mohou být používány jako přídatné látky při zpracování ekologických potravin pro účely čl. 19 odst. 2 písm. b) nařízení č. 834/2007. I když tato část přílohy VIII zařazuje v tomto seznamu uhličitán vápenatý mezi potravinářské přídatné látky, upřesňuje, že nesmí být použit k obohacení výrobků vápníkem.
- 65 Kromě toho čl. 27 odst. 1 písm. f) nařízení č. 889/2008 stanoví, že používání minerálů je povoleno v potravinách určených k běžné spotřebě v případě splnění následujících alternativních podmínek. Zaprvé musí být „výslovně právně požadováno“, čímž se rozumí výslovně požadováno v ustanoveních unijního práva nebo ustanoveních vnitrostátních právních předpisů slučitelných s unijním právem, na základě kterých nesmějí být dané potraviny v žádném případě uváděny na trh jako potraviny určené k běžné spotřebě, jestliže neobsahují jako přídatné látky dané minerály. Zadruhé, pokud jde o potraviny uváděné na trh jako potraviny se zvláštními charakteristickými rysy nebo účinky v souvislosti se zdravím či výživou nebo v souvislosti s potřebami zvláštních skupin spotřebitelů,

použití minerálů musí být stanoveno unijní právní úpravou týkající se potravin určených pro kojence a malé děti, potravin pro zvláštní lékařské účely a náhradu celodenní stravy pro regulaci hmotnosti, obilných a ostatních příkrmů pro kojence a malé děti, nebo počáteční a pokračovací kojenecké výživy.

- 66 V projednávané věci žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, spis, který má Soudní dvůr k dispozici, a analýza věci Soudním dvorem neobsahují žádnou skutečnost, ze které by vyplývala existence takového pravidla vnitrostátního nebo unijního práva, které by ukládalo přidávání vápníku do ekologických potravin, o které se jedná ve věci v původním řízení, tedy do nápojů na bázi rýže a sóji, aby mohly být uváděny na trh.
- 67 Z toho vyplývá, že čl. 19 odst. 2 písm. b) a článek 21 nařízení č. 834/2007 ve spojení s článkem 27 a přílohou VIII nařízení č. 889/2008 zakazují přidávání vápníku při zpracování takových ekologických potravin, jako jsou nápoje na bázi rýže a sóji, o které se jedná ve věci v původním řízení, za účelem jejich obohacení o vápník.
- 68 V této souvislosti je třeba poznamenat, že společnost Natumi ve svém písemném vyjádření uznává, že vzhledem k tomu, že používání uhličitanu vápenatého za účelem obohacování ekologických produktů o vápník je zakázáno, mnoho výrobců ekologických nápojů na bázi sóji, rýže a obilnin do nich přidává řasu *Lithothamnium calcareum*, protože se přirozeně vyznačuje vysokým obsahem vápníku. Společnost Natumi dále tvrdí, že tato řasa představuje přírodní alternativu vápníku, jejíž používání za účelem obohacování ekologických potravin musí být povoleno.
- 69 Je přitom nutno konstatovat, že výklad, podle kterého by používání prášku získaného z vyčištěných, vysušených a rozemletých usazenin řasy *Lithothamnium calcareum*, která má přirozeně vysoký obsah vápníku, jako složky zemědělského původu nezískané z ekologického zemědělství ve smyslu článku 28 nařízení č. 889/2008, bylo povoleno při zpracování takových ekologických potravin, jako jsou ekologické nápoje na bázi sóji a rýže, o které se jedná ve věci v původním řízení, za účelem jejich obohacení o vápník, by výrobcům těchto potravin umožnil obejít zákaz stanovený v čl. 19 odst. 2 písm. b) a v článku 21 nařízení č. 834/2007 ve spojení s článkem 27 a přílohou VIII nařízení č. 889/2008.
- 70 Takovýto výklad by tedy vedl k tomu, že striktní pravidla týkající se přidávání takových produktů a látek, jako jsou minerály, do výroby ekologických potravin stanovená právní úpravou, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, by byla neúčinná, a byl by v rozporu s cíli, které tato úprava sleduje.
- 71 Kromě toho je třeba připomenout, jak uvedl generální advokát v bodech 90 až 93 svého stanoviska, že návrh prováděcího nařízení k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848 ze dne 30. května 2018 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení č. 834/2007 (Úř. věst. 2018, L 150, s. 1) ve svém čl. 7 druhém pododstavci stanoví, že povolení přidávat složky zemědělského původu nezískané z ekologického zemědělství do zpracovaných ekologických potravin nebude platit v případě, pokud se tyto složky používají jako produkty nebo látky uvedené v příloze II části IV bodě 2.2.2 nařízení 2018/848, mezi které patří mimo jiné minerály. Je sice pravda, že nařízení 2018/848 ani uvedený návrh prováděcího nařízení, včetně jeho příloh, nejsou v projednávané věci použitelné, avšak ukazují vývoj v oblasti ekologických potravin, který směřuje k omezování přidávání prvků nepocházejících z ekologické produkce do ekologických potravin.
- 72 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první a druhou otázku odpovědět, že nařízení č. 889/2008 musí být vykládáno v tom smyslu, že brání používání prášku získaného z vyčištěných, vysušených a rozemletých usazenin řasy *Lithothamnium calcareum* jako složky zemědělského původu nezískané z ekologického zemědělství ve smyslu článku 28 nařízení č. 889/2008, při zpracování takových ekologických potravin, jako jsou ekologické nápoje na bázi rýže a sóji, za účelem jejich obohacení o vápník.

K třetí otázce

- 73 S ohledem na odpověď poskytnutou na první a druhou otázku není namístě odpovídat na třetí otázku.

K nákladům řízení

- 74 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Nařízení Komise (ES) č. 889/2008 ze dne 5. září 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu, ve znění prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/1584 ze dne 22. října 2018, musí být vykládáno v tom smyslu, že brání používání prášku získaného z vyčištěných, vysušených a rozemletých usazenin řasy *Lithothamnium calcareum* jako složky zemědělského původu nezískané z ekologického zemědělství ve smyslu článku 28 nařízení č. 889/2008, ve znění prováděcího nařízení 2018/1584, při zpracování takových ekologických potravin, jako jsou ekologické nápoje na bázi rýže a sóji, za účelem jejich obohacení o vápník.

Podpisy.